

Bruxelles, 14.10.2020
COM(2020) 951 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Prețurile și costurile energiei în Europa

{SWD(2020) 951 final}

1. Introducere

Tranziția către un sistem energetic și o economie fără emisii de carbon înregistrează progrese. Schimbările profunde pe care le implică tranziția energetică necesită un amplu sprijin social și politic. Prețurile și costurile energiei (prețurile înmulțite cu consumul) ar trebui să conducă la transformarea piețelor pentru a realiza o economie neutră climatic, menținând totodată accesibilitatea financiară a energiei pentru cetățeni și întreprinderi. În aceste momente dificile create de criza provocată de pandemia de COVID-19, este cu atât mai important să se asigure o tranziție energetică echitabilă care să ne completeze eforturile de redresare, să ofere condiții de concurență echitabile pentru sectorul industrial și să mențină accesibilitatea financiară a energiei pentru consumatorii casnici. Pentru succesul unei tranziții energetice către neutralitatea climatică până în 2050, astfel cum este prevăzută în cadrul Pactului verde european, va fi nevoie atât de energie accesibilă financiar, cât și de investiții în tehnologiile necesare pentru continuarea decarbonizării. Dat fiind că pachetul „Energie curată pentru toți europenii” este în curs de punere în aplicare și că se elaborează o serie de inițiative aferente Pactului verde european în ceea ce privește politicile în domeniul energiei, al impozitării și al climei, monitorizarea prețurilor și a costurilor energiei contribuie la o mai bună înțelegere a efectelor politicilor noastre existente și oferă informații utile pentru elaborarea propunerilor viitoare.

Prezentul raport oferă informații cuprinzătoare pentru a înțelege evoluția prețurilor și a costurilor energiei în UE. Raportul analizează tendințele prețurilor la energia electrică, gaze și produse petroliere, analizând în detaliu piața și factorii de reglementare ai acestora și oferind comparații internaționale. De asemenea, raportul evaluează importanța și impactul costurilor energiei asupra economiei, întreprinderilor și consumatorilor casnici. În acest scop, raportul analizează evoluția costurilor aferente importului de energie, cotele de cost ale energiei pentru peste 40 de sectoare din producție, agricultură și servicii, precum și impactul cheltuielilor energetice în bugetele consumatorilor casnici la diferite niveluri de venituri. Raportul analizează, de asemenea, importanța taxelor pe energie ca sursă de venituri fiscale și a diferitelor taxe impuse produselor energetice. În cele din urmă, raportul prezintă diferitele prețuri realizate¹ primite de tehnologiile de generare a energiei electrice și analizează modul în care acestea afectează profitabilitatea, împreună cu alte surse de venituri și costuri.

Ca în edițiile din 2016 și 2018², raportul se bazează pe date și analize dintr-o combinație de lucrări ale Comisiei și studii externe care permit o mai bună înțelegere a evoluției prețurilor și costurilor energiei în Europa în ultimii ani. Sursele de informații statistice disponibile publicului au fost privilegiate în raport și au fost completate cu o serie de colecții de date specifice în care datele publice sunt agregate excesiv sau inexistente. Ca urmare a ieșirii Regatului Unit din UE, raportul se concentrează asupra UE-27, ceea ce face ca statisticile și

¹ Prețurile realizate ale energiei electrice înseamnă prețul mediu anual primit de generatorul de energie, ținând seama de cantitatea de energie produsă de generator la fiecare interval anual de tranzacționare.

² COM(2016) 769, COM(2019) 1.

analizele sale să nu poată fi perfect comparabile cu edițiile anterioare. Subvențiile pentru energie, care au fost incluse în edițiile anterioare ale raportului, sunt începând de acum abordate într-o anexă la raportul anual privind starea uniunii energetice.

Deși datele istorice disponibile acoperă perioada până în 2018 și, în unele cazuri, 2019, având în vedere impactul grav al pandemiei de COVID-19 asupra prețurilor și costurilor energiei, acolo unde a fost posibil, în raport au fost incluse ultimele cifre pentru a oferi o imagine cât mai actuală cu putință. În comparație cu cele două ediții anterioare ale prezentului raport, pandemia de COVID-19 a limitat, în unele cazuri, capacitatea de raportare, în special în funcție de sectorul industrial. Pentru unele sectoare cu consum de energie ridicat, acest fapt a redus într-o oarecare măsură sfera de cuprindere a comparațiilor internaționale și caracterul cuprinzător al evaluării importanței prețurilor și costurilor energiei.

2. Tendințe ale prețurilor pentru energie

2.1 Prețurile energiei electrice

Pe piața energiei electrice, tendința de creștere a **prețurilor angro**, care a început în 2016, a culminat spre sfârșitul anului 2018, prețurile angro scăzând brusc în 2019 din cauza scăderii costurilor cu combustibilul, a scăderii cererii și a extinderii rapide a producției de energie din surse regenerabile. Scăderea prețurilor s-a produs inegal pe teritoriul continentului, ceea ce a dus la creșterea diferențelor de preț între diferitele piețe regionale. În prima jumătate a anului 2020, comparativ cu aceeași perioadă din 2019, prețurile au înregistrat scăderi, începând cu 30 % pe unele piețe regionale din sudul Europei și ajungând până la 70 % în unele regiuni nordice. Scăderea inegală ar putea fi explicată prin capacitățile insuficiente de interconectare, prin creșterea inegală a producției de energie din surse regenerabile pe piețe și printr-un preț semnificativ mai ridicat al CO₂, ceea ce a afectat în special statele membre cu o prezență mai mare a combustibililor fosili în mixul de generare. Acest fapt subliniază necesitatea unor investiții suplimentare pentru flexibilitatea rețelei, capacitățile transfrontaliere și surse regenerabile de producție, în special în statele membre care au rămas în urmă în ceea ce privește aceste aspecte, ceea ce ar trebui să contribuie la direcționarea prețurilor angro pe o traiectorie mai convergentă.

În 2020, impactul negativ al pandemiei de COVID-19 asupra activității economice a cauzat o scădere semnificativă a cererii de energie electrică, care, împreună cu creșterea gradului de penetrare a energiei din surse regenerabile și scăderea prețurilor la gaze, a cauzat scăderea prețurilor angro la energia electrică la niveluri foarte mici. În plus, prețurile negative ale energiei electrice au devenit mult mai frecvente și mai răspândite pe piețele angro. Această situație, care apare atunci când producătorii trebuie să plătească pentru a distribui energia produsă, reflectă interconectări insuficiente și/sau faptul că unii producători nu dispun de flexibilitatea tehnică sau de stimulentele economice pentru a reduce producția.

În comparație cu situația la nivel internațional, poziția Europei a fost relativ stabilă în ultimii ani. Prețurile angro ale energiei electrice în UE-27 au fost mai mici decât cele din Japonia, Australia și Brazilia, dar mai mari decât în SUA, Canada și Rusia. Pandemia de COVID-19 a cauzat o scădere semnificativă a cererii globale de energie, inclusiv de energie electrică. Prețurile energiei electrice au scăzut însă într-un ritm diferit, în funcție de mixurile energetice

la nivel regional, de condițiile meteorologice și de gravitatea impactului pandemiei de COVID-19.

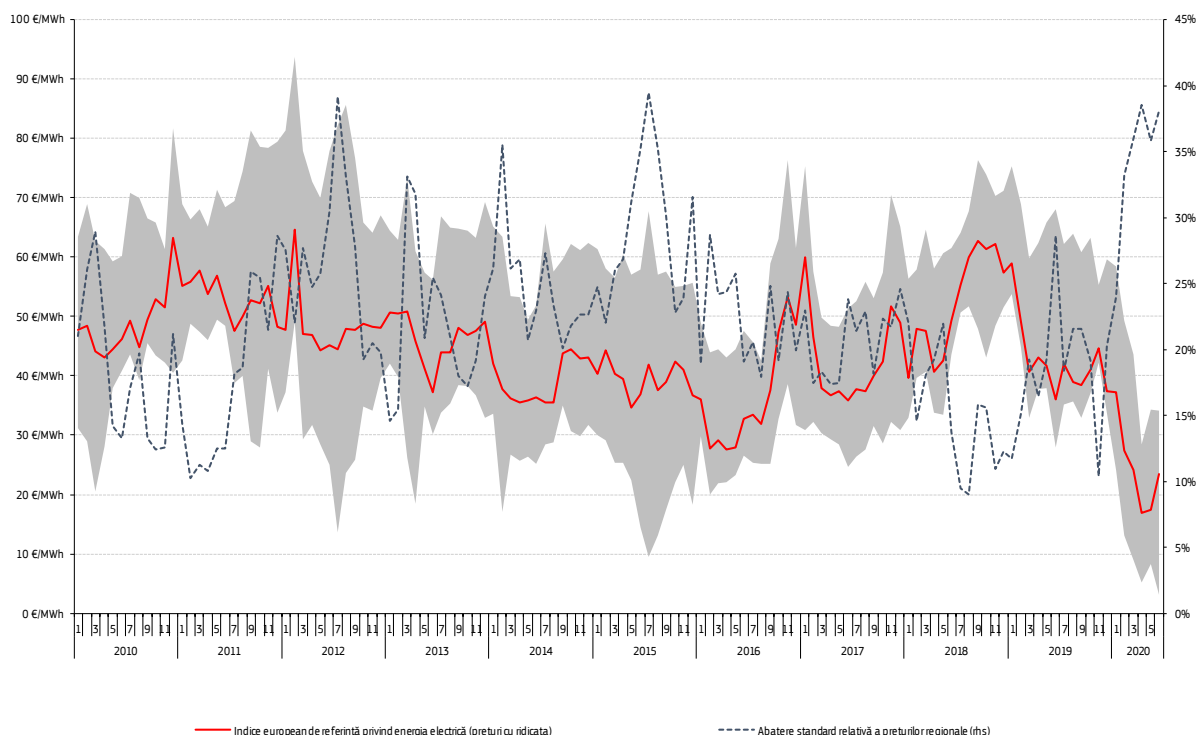


Figura 1 - Prețurile angro ale energiei electrice; cele mai mici și mai mari prețuri regionale și dispersie

Sursă: Platts, Bursele europene de energie.

Notă: Fundalul gri reprezintă diferența dintre prețul maxim și prețul minim

Prețurile cu amănuntul ale energiei electrice au crescut în ultimul deceniu. În perioada 2010-2019, prețurile energiei electrice pentru consumatorii casnici au crescut în medie cu 2,3 % pe an, iar prețurile generale de consum au crescut cu 1,4 % pe an. În ceea ce privește industria, prețurile energiei electrice au crescut cu o rată de 1,1 % pe an, iar prețurile la produsele industriale în general au crescut cu 1,3 % pe an. Prețurile în cazul marilor consumatori industriali au evoluat mai favorabil și au scăzut cu 5 % în cursul perioadei. Prețurile cu amănuntul au crescut aproape în fiecare an, cu o perioadă de stagnare între 2015-2016.

Prețurile cu amănuntul au crescut între 2017 și 2019 ca urmare a unei componente energetice mai mari (ponderea prețurilor constând în prețurile de vânzare angro și într-o măsură mai mică din costurile de comercializare a furnizării de energie), iar tarifele, impozitele și taxele de rețea s-au menținut la un nivel relativ stabil. Se observă un contrast în raport cu anii precedenți, în care prețurile angro au scăzut constant, iar creșterea tarifelor, a impozitelor și a taxelor de rețea, în special a taxelor necesare pentru finanțarea subvențiilor pentru energia regenerabilă, a determinat creșterea prețurilor. Recent, costurile în scădere ale tehnologiilor regenerabile și prețurile mai ridicate ale carbonului au generat un val de investiții în capacități aferente energiei din surse regenerabile, care au capacitatea de a concura cu ceilalți participanți de pe piețele angro în condiții comerciale. În plus, utilizarea mai extinsă a unor instrumente de piață care promovează energia din surse regenerabile împreună cu eliminarea treptată a schemelor de sprijin anterioare ar trebui să contribuie tot mai mult la limitarea

proporției suprataxelor aferente energiei din surse regenerabile la prețurile cu amănuntul. Acest lucru este esențial având în vedere obiectivul mai ambițios pentru 2030 privind clima, care va impune o extindere considerabilă a capacităților aferente energiei din surse regenerabile în toate sectoarele și în statele membre.

Impozitele și taxele rămân, de departe, cea mai importantă sursă de diferențe între prețurile cu amănuntul din toate statele membre, care prezintă o dispersie de trei ori mai mare decât cea a rețelei și a componentelor energetice. Acest fapt se datorează diferențelor dintre politicile și instrumentele fiscale ale statelor membre care afectează impozitarea consumului de energie electrică. În 2019, taxele de mediu plătite de consumatorii casnici au variat de la 1 EUR/MWh în Luxemburg până la 118 EUR/MWh în Danemarca, iar cotele de TVA aplicate au variat de la 5 % în Malta până la 27 % în Ungaria. Taxele pentru energie din surse regenerabile variază de la 3 EUR/MWh în Suedia și până la 67 EUR/MWh în Germania. În plus, în majoritatea țărilor, impozitele și taxele, precum și taxele de rețea (adică cele două componente de preț determinate prin mijloace de reglementare) depășesc în mod semnificativ componenta energetică determinată de forțele pieței.

În pofida acestui fapt, începând din 2016, prețurile cu amănuntul au avut o evoluție convergentă atât pentru consumatorii casnici, cât și pentru sectorul industrial, fiind determinate în principal de apropierea dintre componentele energetice. Continuarea integrării pieței și unele progrese în ceea ce privește creșterea capacităților de interconectare au contribuit la această evoluție pozitivă. Scăderea prețurilor angro ale energiei electrice în prima jumătate a anului 2020 a avut deja un impact asupra prețurilor cu amănuntul pentru consumatorii casnici, care au început să scadă. Cu toate acestea, există incertitudini cu privire la sustenabilitatea acestei tendințe în 2021, în special având în vedere că prețurile angro pentru energia livrată în 2021 au fost afectate doar temporar de pandemia de COVID-19.

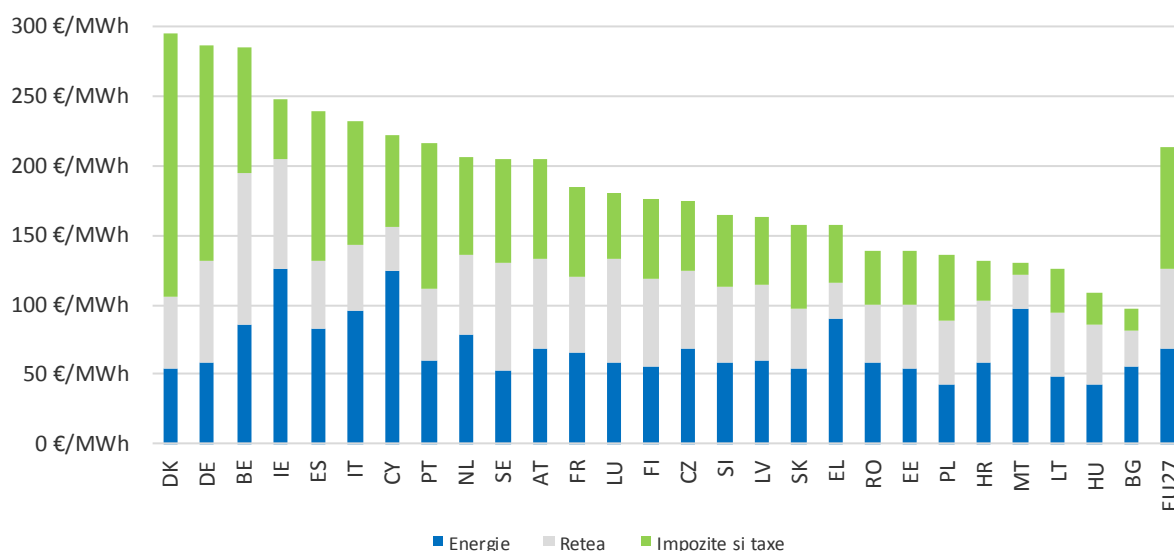


Figura 2 – Prețurile pentru consumatorii casnici în UE în 2019 (banda DC)

Sursă: Eurostat

2.2 Prețurile gazelor

Prețurile europene angro ale gazelor au fluctuat între 10 și 40 €/MWh în perioada 2015-2019. În 2014, prețurile țițeiului au început să scadă și au tras în jos prețurile gazelor care au

ajuns la valori minime în 2016. Această scădere fost urmată de o redresare până la sfârșitul anului 2018, când importurile de gaze naturale lichefiate (GNL) au început să crească, ceea ce a provocat o scădere semnificativă a prețurilor în 2019.

În 2020, prețurile angro ale gazelor au înregistrat o scădere suplimentară, atingând valori minime istorice în mai 2020 (de exemplu, prețul gazelor pe platforma de comercializare a gazelor din Țările de Jos a scăzut la 3,5 EUR/MWh). Acesta a fost rezultatul scăderii cererii de gaze din cauza suspendării bruște a activității economice cauzate de pandemia de COVID-19. Întrucât nu a existat o scădere similară a prețurilor cărbunelui, prețurile actuale scăzute ale gazelor și prețul ridicat al carbonului încurajează tranziția de la cărbune la gaz în producția de energie electrică, contribuind la reducerea emisiilor din sectorul energiei electrice.

Deși variabilitatea globală a tendințelor prețurilor gazelor reacționează la indexarea prețurilor petrolului, creșterile prețurilor sunt sezoniere și apar de obicei iarna, la fel cum s-a întâmplat în martie 2013 și în 2018, atunci când cererea pentru încălzire și pentru sectorul energiei electrice crește (din cauza generării reduse de energie nucleară și/sau din surse regenerabile), sau atunci când aprovizionarea este limitată de indisponibilitatea infrastructurii și/sau de niveluri scăzute de stocare. Prețurile extrem de mici sunt rare, dar sunt posibile, la fel cum s-a întâmplat în 2009 și 2020, când cererea a scăzut în urma unei încetiniți economice grave.

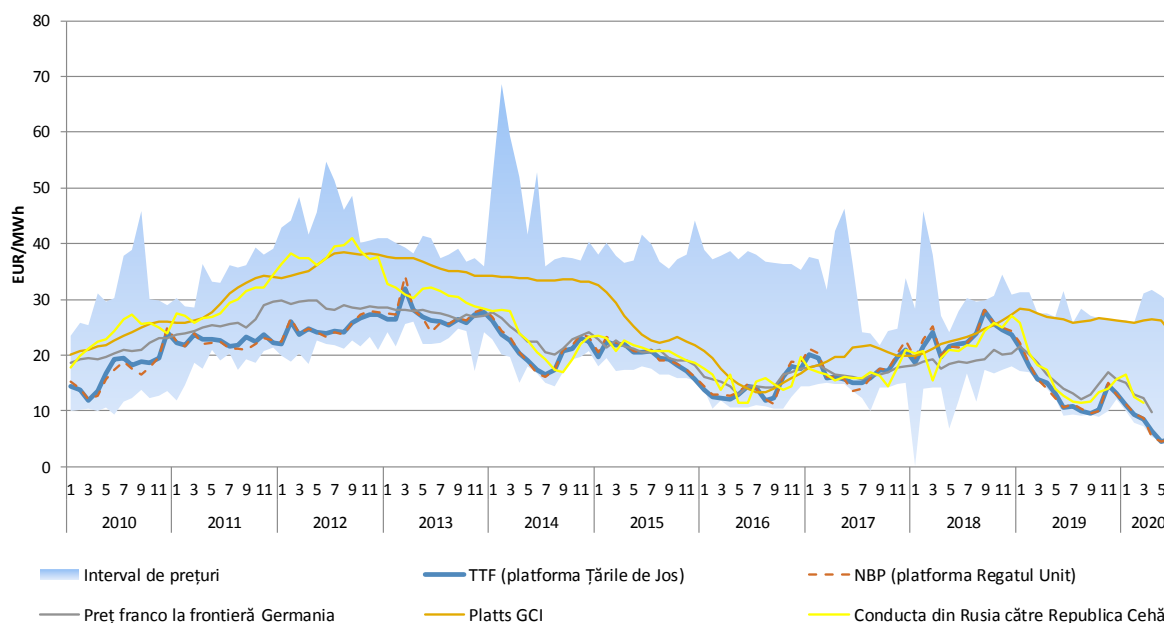


Figura 3 - Prețurile angro ale gazelor în Europa

Sursă: Platts, Oficiul Federal pentru Economie și Controlul Exporturilor din Germania (BAFA), COMEXT

Deși indexarea petrolului joacă un rol important în prețurile gazelor pe piețele mediteraneene, acest mecanism de stabilire a prețurilor pierde teren în Europa, întrucât piețele de gaze sunt din ce în ce mai integrate, furnizorii tind să furnizeze gaze direct de pe piețele angro, iar contractele pe termen lung sunt din ce în ce mai mult indexate la prețurile de pe piața gazelor. Creșterea lichidității platformelor europene de comercializare a gazelor a fost încurajată de politicile UE de liberalizare a pieței. Platforma olandeză de comercializare a gazelor „Title Transfer Facility”, ale cărei lichidități au crescut rapid în ultimii ani, ajutate și de importurile de GNL, a devenit cea mai importantă platformă de referință pentru preț din Europa și are o

importanță mondială din ce în ce mai mare. În Europa, proporția contractelor la prețuri specifice platformelor de comercializare a gazelor în cadrul consumului total de gaze a crescut de la 15 % în 2005 la 78 % în 2019. În Europa Centrală, Scandinavia și statele baltice, prețurile specifice platformelor de comercializare a gazelor au devenit tot mai importante și mai aliniate la prețurile platformelor de comercializare a gazelor din nord-vestul Europei, mai curând decât la prețurile indexate ale petrolului în dolari americani. Suveranitatea europeană puternică asupra formării prețurilor gazelor practicate pe continent consolidează rolul monedei euro în comerțul cu energie în UE, deoarece reduce influența prețurilor importate cotate în USD și expunerea la piețele internaționale volatile de produse energetice.

În contextul unei piețe cu un caracter din ce în ce mai global și în expansiune, GNL a devenit o alternativă competitivă la importurile prin conducte în Europa. Anul trecut, importurile de GNL au atins un vârf istoric de 89 miliarde de metri cubi, aproximativ 25 % din totalul importurilor de gaze în UE și 22 % din consumul său, contribuind la continuarea diminuării rolului de indexare a petrolului și la sporirea securității aprovizionării UE printr-o mai mare diversificare a surselor. În viitor, biometanul, hidrogenul și gazele sintetice de uz casnic pot juca, de asemenea, un rol din ce în ce mai important în reducerea dependenței tot mai mari a UE de importul de gaze, ca urmare a ieșirii Regatului Unit din UE și a închiderii mai timpurii a zăcămintelor de gaze în UE.

În comparațiile internaționale, prețurile europene angro ale gazelor sunt cu mult mai mari decât cele ale marilor producători de gaze, precum Canada, Rusia și SUA, dar mai mici decât în alte țări G20, în special cele care se bazează pe importuri de GNL, precum China, Japonia și Coreea de Sud. Diferențele internaționale de preț angro, care persistă încă, au scăzut în valoare absolută începând din 2015, concomitent cu scăderea prețurilor. În prima jumătate a anului 2020, această convergență a fost accentuată de scăderea semnificativă a prețurilor în Europa, SUA și Asia, pe fondul pandemiei de COVID-19.

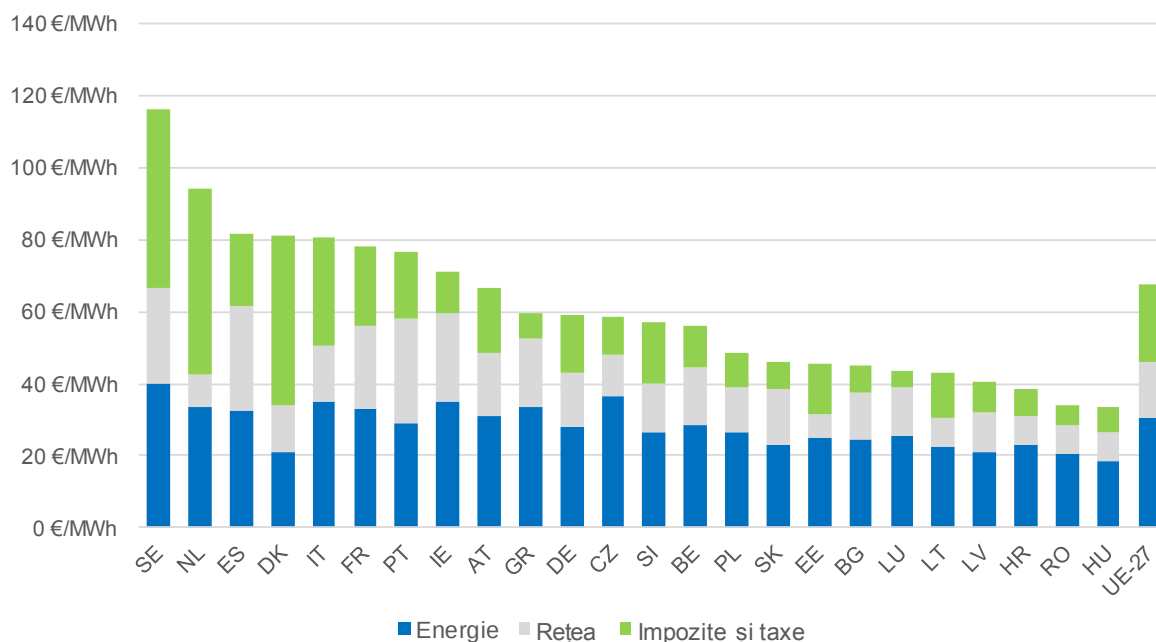


Figura 4 – Prețurile gazelor pentru consumatorii casnici în UE în 2019 (banda D2)

Sursă: Eurostat

Prețurile cu amănuntul ale gazelor pentru consumatorii casnici au crescut peste nivelul inflației cu 2,1 % pe an în acest deceniu. În schimb, pentru sectorul industrial, prețurile au

crescut cu doar 0,1 % pe an pentru consumatorii medii de energie și chiar au scăzut cu 1,3 % pe an pentru marii consumatori. Prețurile au fluctuat în cursul perioadei și timp de câțiva ani au înregistrat o scădere până în 2018, când prețurile pentru sectorul industrial s-au stabilizat într-un interval restrâns înainte de a începe să crească anul trecut.

Prețurile cu amănuntul ale gazelor rămân în mare parte determinate de prețurile angro ale gazelor, care reprezintă cea mai mare parte a componentei energetice și se combină cu prețul cu amănuntul după câteva luni. În 2019, componenta energetică a variat de la 45 % din prețul pentru consumatorii casnici (care a ajuns la 68 EUR/MWh în 2019), la 67 % din prețul mediu de consum industrial (32 EUR/MWh) și la 78 % din prețul pentru marii consumatori industriali (22 EUR/MWh).

Cu toate acestea, variațiile tarifelor și impozitelor și taxelor de rețea ocupă o importanță din ce în ce mai mare atunci când se explică dinamica prețurilor la gaze. În perioada cuprinsă între 2010 și 2019, creșterea prețurilor pentru consumatorii casnici (2,1 % pe an) a fost stimulată de tarifele, taxele și impozitele de rețea, care au crescut la 2,6 % pe an și la 3,6 % pe an, respectiv, în timp ce componenta energetică nu a crescut decât la 0,8 % pe an. Pentru consumatorii industriali medii, creșterea tarifelor, a impozitelor și taxelor de rețea, 3,2 % pe an și, respectiv, 7,8 % pe an, a compensat semnificativ scăderea componentei energetice (1,7 % pe an), rezultând o creștere minoră a prețurilor totale (0,1 % pe an).

Impozitele și taxele reprezintă 32 % din prețurile pentru consumatorii casnici și doar 13 % și 16 % din prețurile plătite de consumatorii industriali medii și mari. Taxele de mediu, atât pentru consumatorii casnici, cât și pentru sectorul industrial, reprezintă cele mai mari cote din impozitele fără TVA.

Raportul dintre cel mai mic și cel mai mare preț cu amănuntul a rămas practic constant în ultimii ani în UE pentru consumatorii casnici, iar pentru consumatorii industriali s-a putut observa o ușoară convergență a prețurilor.

În ceea ce privește energia electrică, comparațiile la nivel internațional demonstrează faptul că prețurile cu amănuntul ale gazelor pentru consumatorii casnici sunt cu mult peste cele din majoritatea țărilor G20. În unele țări, prețurile gazelor pentru consumatorii casnici par a fi destul de scăzute în comparație cu prețurile angro și nu par a avea legătură cu evoluția prețurilor angro.

2.3 Prețurile petrolului

În ultimii ani s-au înregistrat noi episoade de volatilitate a prețurilor țițeiului. Prețurile țițeiului au scăzut în intervalul cuprins între 2014-2016, au crescut de la jumătatea anului 2017 până în 2018, ca urmare a cererii la nivel mondial, a tensiunilor geopolitice și a reducerii producției din țările OPEC, înainte de a se stabili în 2019 (la aproximativ 60-70 USD/baril), pe fondul încetirii economiei mondiale și al creșterii producției de ulei de șist din SUA. În 2020, prețurile au scăzut în contextul scăderii cererii și al restricțiilor de mobilitate impuse ca urmare a pandemiei de COVID-19, până la jumătatea lunii aprilie 2020, când marii producători de petrol au convenit să reducă producția. Prețurile au început să crească de la momentul respectiv și pot continua să crească odată cu creșterea activității economice la nivel mondial. Cu toate acestea, se preconizează că prețurile petrolului nu vor mai reveni la valori apropiate de cele din 2019 înainte de 2021.

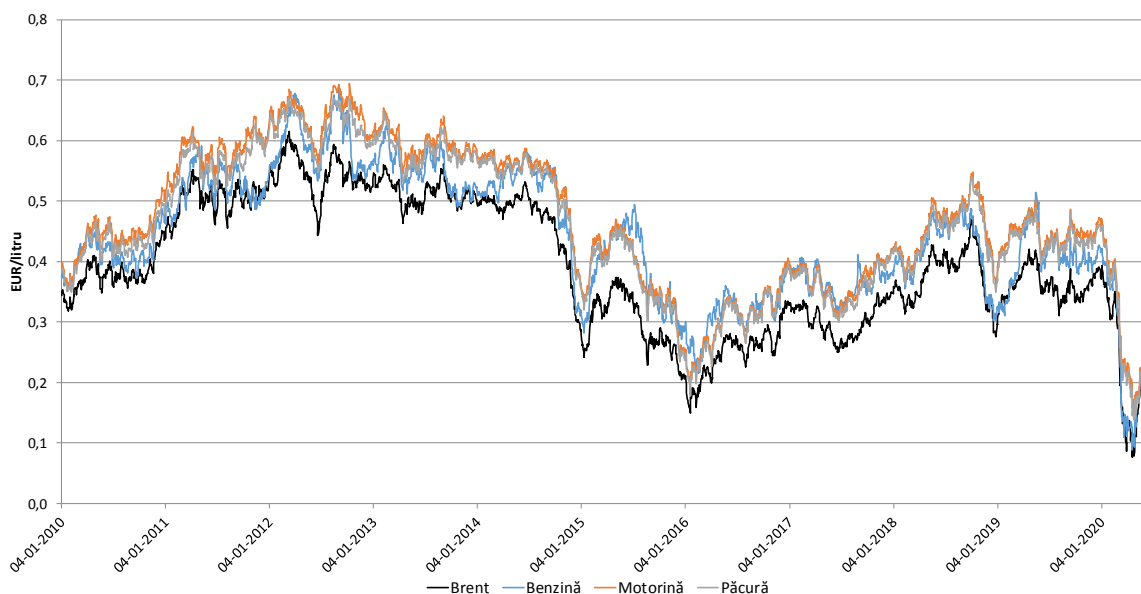


Figura 5 — Prețurile țițeiului (Brent) și prețurile europene angro ale benzinei, motorinei și păcurii — Sursă: Platts, BCE

Incertitudinea și variabilitatea prețurilor țițeiului afectează prețurile din sistemul energetic, sporind riscurile și (crescând) costurile pentru furnizori și consumatori. Prin contractele de prețuri ale gazelor indexate în funcție de petrol, prețurile țițeiului influențează prețurile gazelor, care, la rândul lor, influențează prețurile de pe piața energiei electrice, întrucât centralele electrice alimentate cu gaz stabilesc adesea prețuri angro. Acest lucru sugerează că punerea în aplicare a Pactului verde european și ecologizarea transportului și a aprovizionării cu energie ar reduce volatilitatea legată de prețurile țițeiului.

Prețurile angro ale produselor petroliere au fost determinate în principal de creșterea și scăderea prețurilor țițeiului. Cu toate acestea, alți factori, cum ar fi echilibrul cererii și ofertei specifice de produse petroliere, întreținerea rafinăriilor și caracterul sezonier, au avut, de asemenea, o influență asupra acestora.

Prețurile cu amănuntul au crescut începând din 2016 atingând cele mai ridicate niveluri începând din 2012 și 2013 până în 2018 și 2019. În intervalul cuprins între 2016-2019, în termeni nominali, prețurile benzinei au crescut cu 12 % (creștere medie anuală de 3 %), ale motorinei cu 17 % (creștere medie anuală de 4,3 %) și ale păcurii cu 20,3 % (creștere medie anuală de 5,1 %) din cauza creșterii prețurilor petrolului/angro și într-o măsură mai mică a accizelor. Toate prețurile au evoluat în mod similar, fluctuând în paralel cu prețurile țițeiului, dar într-o măsură mult mai mică. Cota mare a impozitului (accize plus TVA), care poate reprezenta până la 70 % din preț, protejează prețurile la pompă împotriva variației prețurilor la țiței și împotriva ratelor de schimb valutar, în timp ce petrolul continuă să fie tranzacționat doar în dolari SUA.

De asemenea, accizele reprezintă cea mai mare parte a diferențelor de preț dintre produsele petroliere din UE.

3. Tendințe ale costurilor energiei

3.1 Costurile UE aferente importului de energie³

Costurile aferente importului de energie constituie un indicator macroeconomic global care prezintă costurile pe care le suportă UE pentru utilizarea combustibililor fosili. Aceasta se explică prin faptul că majoritatea combustibililor fosili sunt importați (dependența de importuri de combustibili fosili a fost de 55,7 % în 2018). Costurile aferente importului de energie au crescut începând din 2016, ajungând la peste 330 miliarde EUR anual, conform celor mai recente date raportate în 2018. Acest fapt inversează tendința descendentă de la cel mai înalt vârf din 2013 (400 miliarde EUR).

Costurile aferente importului de energie au crescut recent ca urmare a creșterii prețurilor combustibililor fosili, în special a creșterii prețurilor petrolului. În 2018, petrolul a constituit 69 %, gazele 27 % și cărbunele superior 4 % din totalul costurilor aferente importului de energie. Prețurile petrolului și ale gazelor au început să scadă spre sfârșitul anului 2019, ceea ce ar putea reduce costurile aferente importului de energie, în special dacă consumul ar scădea. În prima jumătate a anului 2020, din cauza impactului pandemiei de COVID-19 asupra activității economice și a transportului, prețurile și consumul au scăzut semnificativ. Pandemia de COVID-19 a accelerat tot mai mult pătrunderea pe piață a energiei din surse regenerabile, încurajată de politicile UE în domeniul energiei curate, contribuind la reducerea prezenței cărbunelui și a gazelor în mixul energetic. Toate acestea vor reduce costurile aferente importului de energie în 2020.

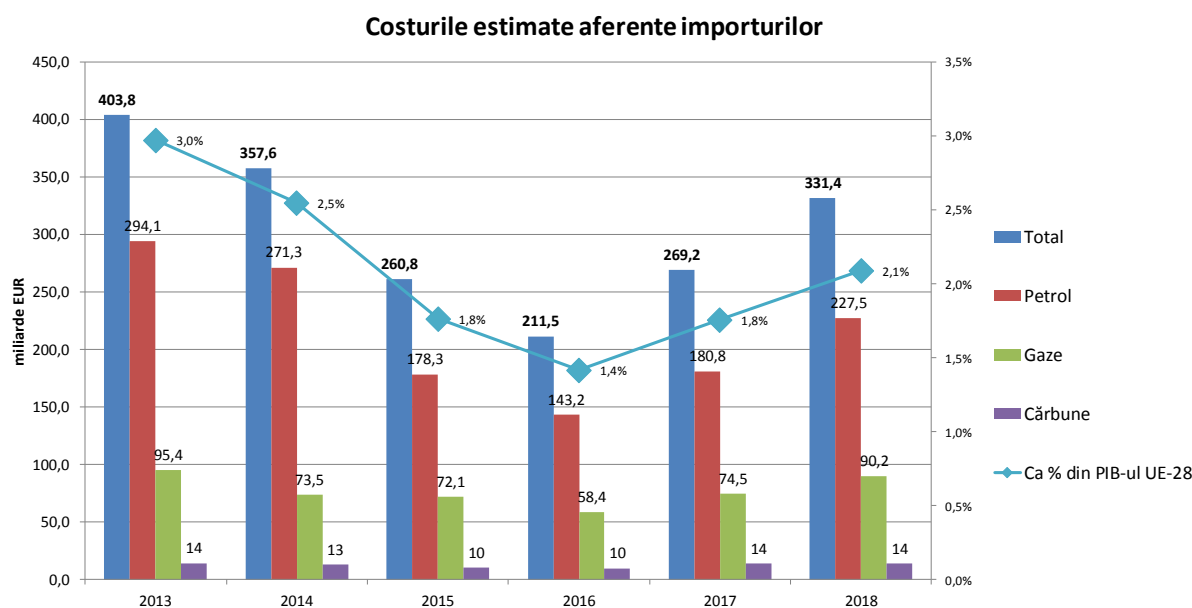


Figura 6 - Costurile UE aferente importului de energie
Sursă: Comisia Europeană, calculul Direcției Generale Energie

3.2 Cheltuielile cu energia ale consumatorilor casnici

Proporția cheltuielilor totale pe care consumatorii casnici europeni le suportă pentru energie (cu excepția transporturilor) variază de la o categorie de venituri la alta și de la o țară la alta.

³ UE-27 plus Regatul Unit.

Proporțiile cheltuielilor cu energia ale consumatorilor casnici au scăzut pentru toate nivelurile de venituri începând din 2012, cu excepția anului 2017, când au înregistrat o ușoară creștere, înainte de a scădea din nou în 2018⁴. În anul respectiv, acestea au atins valori comparabile sau mai mici decât cele dinaintea recesiunii economice din intervalul cuprins între 2009-2012.

În 2018, cei mai săraci consumatori casnici (cei din decilul din categoria cea mai mică de venituri) au suportat 8,3 % din totalul cheltuielilor lor cu energia. Consumatorii casnici cu venituri medii inferioare (al treilea decil) și medii (al cincilea decil) au suportat 7,4 % și, respectiv, 6,7 % din cheltuielile lor cu energia.

În funcție de regiune, consumatorii casnici cu venituri medii din Europa de Nord și de Vest au cheltuit 3-8 %, în timp ce europenii din Europa Centrală și de Est cu același nivel de venituri au cheltuit 10-15 %.

În funcție de țară, cei mai săraci consumatori casnici au cheltuit de la puțin peste 20 % în Slovacia și Cehia până la mai puțin de 5 % în Luxemburg, Finlanda și Suedia. În termeni absoluți, cei mai săraci consumatori casnici din UE au cheltuit, în medie, o sumă totală de 945 EUR pentru produse energetice, care a variat între statele membre de la mai puțin de 500 EUR până la 2 500 EUR. Cu toate acestea, este important să se țină seama de faptul că puterea de cumpărare variază în mod semnificativ între statele membre.

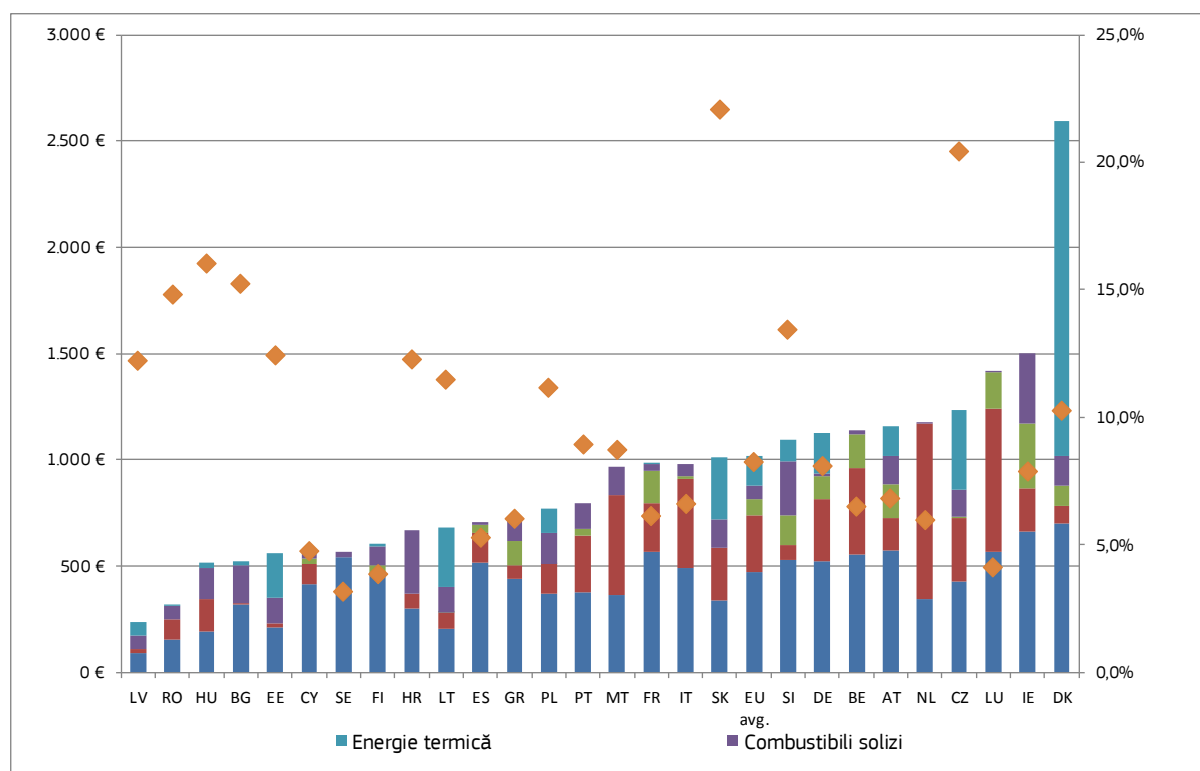


Figura 7 – Cheltuielile cu energia ale celor mai săraci consumatori casnici (cu excepția transportului), în funcție de proporția cheltuielilor cu combustibilul și energia din totalul cheltuielilor (2018)

Sursă: Colectarea ad-hoc de către DG ENER a datelor privind cheltuielile pentru consum ale consumatorilor

⁴ Cele mai recente date disponibile privind cheltuielile cu energia ale consumatorilor casnici (cu excepția transportului) colectate de DG ENER.

Indicatorii sărăciei energetice în rândul consumatorilor casnici europeni au continuat să scadă în 2017 și 2018, la fel cum s-a întâmplat începând cu sfârșitul recesiunii de trei ani în 2012. Din anul respectiv până în 2018, ponderea medie a consumatorilor casnici europeni care se confruntă cu „probleme în a-și păstra locuințele încălzite” și cu „întârzieri la plata facturilor lor de utilități” a scăzut de la 11 % la 8 % și, respectiv, de la 10 % la 7 %, deși încă se pot observa diferențe semnificative între statele membre.

Toate acestea sugerează că sărăcia energetică a scăzut în general în Europa în ultimii ani, parțial datorită îmbunătățirii situației economice. Crearea în 2008 a Observatorului european al sărăciei energetice a făcut ca UE să fie mai bine pregătită să identifice și să combată sărăcia energetică. De asemenea, au fost elaborate strategii eficiente pentru a încorpora politicile de combatere a sărăciei energetice în planurile de tranziție energetică și în politicile în materie de eficiență energetică.

În urma crizei provocate de pandemia de COVID-19, sărăcia energetică riscă să crească, deoarece mulți europeni își pierd locurile de muncă și veniturile după criza generată de pandemia de COVID-19, în timp ce prețurile cu amănuntul ale energiei și nevoile de consum ar putea să nu scadă în aceeași măsură. Consecințele sociale negative care rezultă ar trebui abordate și ar trebui aplicate politici adecvate de către UE și statele membre pentru a sprijini accesul la serviciile energetice pentru cei care au nevoie de acestea. Pilonul european al drepturilor sociale pune energia printre serviciile esențiale la care toată lumea are drept de acces.

Inițiativa „Valul de renovări ale clădirilor”, anunțată în pachetul de redresare „Next Generation EU”⁵ și în Pactul verde european, ar trebui să contribuie la limitarea extinderii sărăciei energetice prin sprijinirea consumatorilor casnici în vederea reducerii consumului de energie în clădiri și a valorii facturilor, în special în cazul celor care trăiesc în locuințe sociale. Măsurile UE de proiectare ecologică și de etichetare energetică ar trebui să contribuie, de asemenea, la economii aferente consumului aparatelor de uz casnic, reducând facturile la energie electrică ale consumatorilor casnici. Recomandarea Comisiei privind sărăcia energetică⁶, care însoțește Inițiativa „Valul de renovări ale clădirilor”, va oferi, de asemenea, orientări privind măsurarea sărăciei energetice.

3.3. Costurile sectorului industrial aferente energiei

Deși energia este esențială pentru a permite desfășurarea activității economice, ea joacă un rol din ce în ce mai modest în formarea valorii economice în UE. În 2017, din perspectivă macroeconomică, achizițiile de energie din valoarea totală a producției au fost de 1,7 % pentru sectorul industrial (2,0 % în 2014) și de 1 % pentru servicii (1,2 % în 2014).

Pentru întreprinderile medii din Europa, costurile cu energia reprezintă o cotă destul de mică din costurile de producție (0-3 %). Proporțiile costurilor cu energia în costurile de producție sunt mai importante pentru sectoarele de producție cele mai mari consumatoare de energie (de la 3 % la 20 %) și pot atinge niveluri foarte ridicate pentru anumite subsectoare industriale (de exemplu 40 % la aluminiul primar, 31 % la zinc, 28 % la feroaliaje și siliciu, 25 % la sticla plană, 71 % la îngrășăminte și 20 % la oțelul secundar produs în cuptor cu arc

⁵ COM(2020) 456 final.

⁶ C(2020)9600.

electric).⁷⁾. Dincolo de producție, achiziționarea de energie poate reprezenta, de asemenea, o sursă foarte importantă de costuri în anumite sectoare care furnizează servicii de transport, informare și cazare și restaurante.

Tabelul 1 — Proporția energiei în raport cu costurile de producție de la un sector la altul

Exemple de sectoare	Proporția energiei în raport cu costurile de producție (interval orientativ)
<i>Întreprinderi europene medii</i>	0-3 %
<i>Comerț, calculatoare, autovehicule, echipamente electrice, farmaceutice, construcții</i>	0,4-1 %
<i>Gestionarea deșeurilor, materiale plastice, textile, cereale</i>	2-4 %
<i>Unități de cazare și restaurante</i>	3-5 %
<i>Sectoare energointensive din industria producătoare de:</i>	3-20 %
<i>Ciment, materiale de construcții din argilă, celuloză și hârtie, sticlă, fier și oțel, produse chimice de bază, metale neferoase, rafinării</i>	
<i>Transport aerian, transport terestru</i>	20-30 %
<i>Centre de date</i>	10-15 %
<i>Extracția metalelor și a altor minereuri, energie electrică și gaze</i>	10-20 %
<i>Sursă: Trinomics (2020), Eurostat</i>	

În intervalul cuprins între 2010-2017, costurile energiei în sectoarele de producție examinate au scăzut cu 13 %. Scăderea costurilor energiei a fost mai pronunțată în perioada 2014-2017, atunci când costurile energiei au scăzut în toate cele 30 de sectoare analizate. În pofida creșterilor ușoare ale prețurilor și a intensificării activității economice, costurile energiei au scăzut ca urmare a reducerilor semnificative ale intensității energetice a sectoarelor, în special în sectoarele de intensități energetice moderate. Reducerile intensităților energetice ale sectoarelor au fost rezultatul consumului mai mic de energie pe unitate de producție și, într-o măsură mai mică, al trecerii la alți combustibili (de la cărbune la gaz și energie electrică) și al restructurării mixului de producție (la produse cu valoare adăugată ridicată și intensitate energetică scăzută).

Din perspectivă internațională, prețurile industriale europene ale energiei electrice sunt mai mici decât cele din Japonia, sunt comparabile cu cele din China, sunt duble față de cele din SUA și mai mari decât cele din majoritatea celorlalte țări G20 din afara UE. Prețurile gazelor în UE sunt mai scăzute decât în țările din estul Asiei (Japonia, Coreea de Sud, China), dar sunt mai mari decât în majoritatea celorlalte țări G20, inclusiv în SUA. Impozitele și taxele nerecuperabile relativ ridicate în UE și reglementarea prețurilor și/sau subvențiile din G20 din afara UE joacă un rol important în crearea acestei diferențe.

⁷ Pentru aluminiu, sticlă plană, zinc, siliciu, îngrășăminte: studiu privind prețurile și costurile energiei și impactul acestora asupra consumatorilor casnici și sectorului industrial, elaborat de Trinomics et al. (2020). Pentru oțel, Centrul Comun de Cercetare, „Technical Report on Production costs from iron and steel industry in the EU and third countries” (Raport tehnic privind costurile de producție în industria fierului și a oțelului în UE și în țări terțe) (2020).

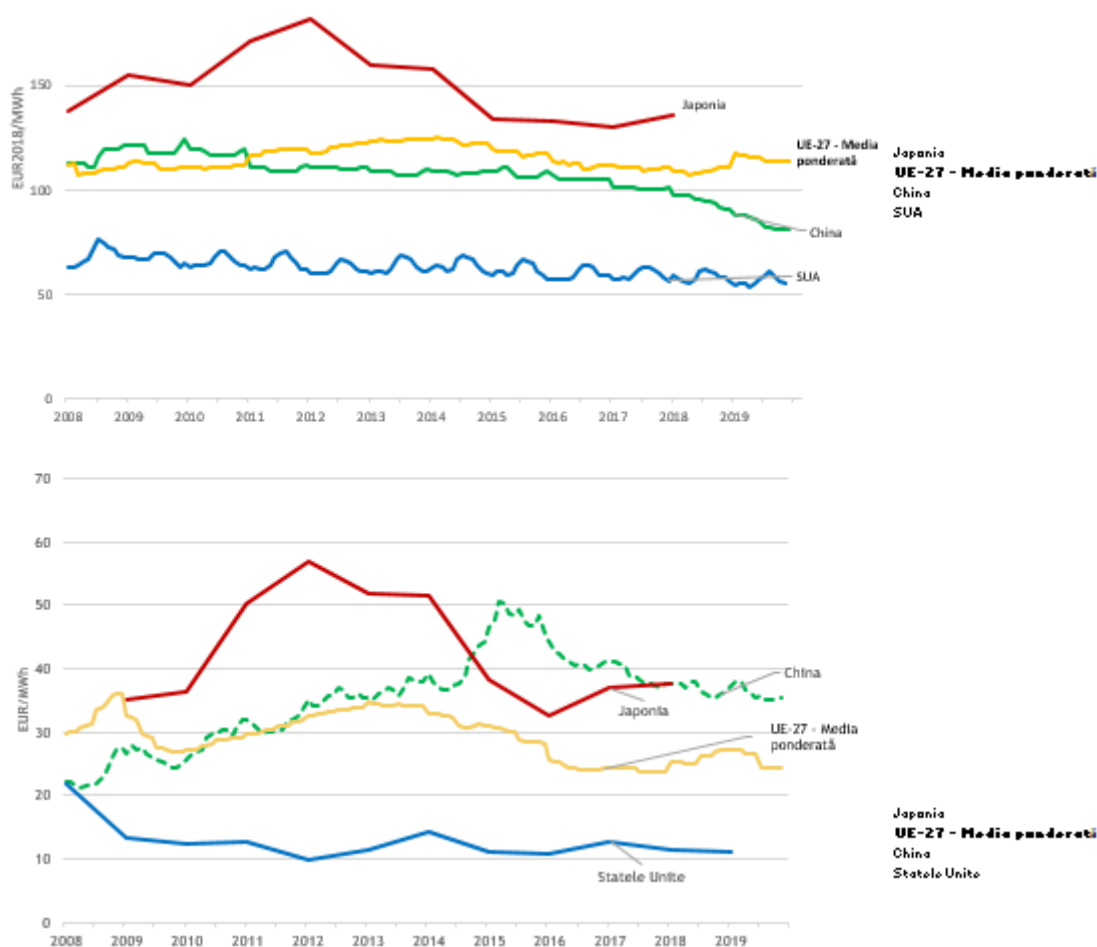


Figura 8 – Prețurile energiei electrice în sectorul industrial (în creștere) și ale gazului (în scădere) în UE-27, Japonia, China și SUA

Surse: Trinomics (2020) pe baza datelor furnizate de Eurostat, CEIC, AIE

Notă: Prețurile gazelor în China sunt procentuale în raport cu prețul de utilizare, media pe 36 ore a gazului pentru utilizatorii industriali.

Datele limitate la nivel internațional sugerează că majoritatea sectoarelor mari consumatoare de energie din Europa înregistrează proporții ale costurilor energiei comparabile cu cele ale partenerilor comerciali internaționali. Proporția costurilor energiei din aceste sectoare ale UE este, în general, mai scăzută sau similară cu cea înregistrată în SUA și, în comparație cu sectoarele japoneze, rezultatele sunt mixte. În ceea ce privește principalul combustibil utilizat, în comparație cu Japonia și SUA, proporțiile costurilor energiei din aceste sectoare ale UE tind să fie mai mari pentru sectoarele mari consumatoare de energie și similare sau mai mici pentru sectoarele mari consumatoare de combustibili fosili⁸. Intensitățile energetice ale sectoarelor mari consumatoare de energie din Europa sunt mai mari decât în Japonia și Coreea, comparabile cu SUA și mai scăzute decât în Rusia. Sectoarele din UE cu consum moderat de energie prezintă intensități energetice care tind să fie mai scăzute decât cele ale

⁸ Sectoarele mari consumatoare de energie electrică înseamnă sectoarele de prelucrare a metalelor neferoase și a oțelului produs în cuptoare cu arc electric. Sectoarele mari consumatoare de combustibili fosili înseamnă, de exemplu, sectoarele sticlei, rafinăriilor și produselor chimice de bază.

majorității partenerilor comerciali internaționali ai UE (și uneori sunt cele mai scăzute)⁹. Industria europeană ar trebui să-și continue eforturile în direcția asigurării eficienței energetice, care să contribuie la reducerea decalajelor de costuri ale energiei în comparație cu partenerii comerciali internaționali. Sectoarele de producție din multe țări terțe G20 se confruntă adesea cu costuri mai mici asociate politicilor privind energia curată, clima și mediul decât cele din Europa și/sau primesc subvenții pentru energie. Comisia își revizuieste regimul privind ajutoarele de stat, iar alocarea cu titlu gratuit a certificatelor de emisii vizează abordarea riscului de relocare a emisiilor de dioxid de carbon. În plus, dacă vor persista diferențe între țările de pe glob în ceea ce privește nivelul de ambiție, întrucât UE și-a stabilit obiective mai ambițioase în materie de climă, Comisia va propune un mecanism de ajustare la frontieră a tarifului pentru emisiile de dioxid de carbon pentru anumite sectoare, cu scopul de a reduce riscul de relocare a emisiilor de dioxid de carbon, ca alternativă la măsurile actuale.

Impactul negativ al pandemiei de COVID-19 asupra prețurilor energiei în 2020 ar trebui în principiu să reducă costurile energiei și proporția energiei în costurile de producție (deoarece scăderea prețurilor energiei poate fi mai mare decât scăderea prețurilor altor factori de producție și produse finale). Totuși acest lucru nu este perfect valabil pentru industriile mari consumatoare de energie cu niveluri fixe ridicate ale consumului de energie (de exemplu, industriile care trebuie să mențină cuptoarele în funcțiune timp de 24 h/zi, indiferent de cantitatea de energie produsă).

4. Veniturile publice din impozitarea energiei și impozitele și taxele aplicate produselor energetice

În 2018, statele membre ale UE au colectat impozite pe energie a căror valoare s-a ridicat la 294 miliarde de EUR¹⁰. Impozitele pe energie au rămas relativ stabile în decursul anilor, ca pondere din PIB, la aproximativ 2 %, precum și în cota lor din totalul veniturilor fiscale, reprezentând 4,6 % în 2018. Accizele (peste 80 % din acestea provin de la produsele petroliere) reprezintă cea mai mare parte a impozitelor pe energie.

Impozitele pe energie asigură venituri semnificative pentru bugetele statelor membre și oferă o rezervă care atenuează impacturile volatilității prețurilor țițeiului asupra prețurilor cu amănuntul ale produselor petroliere. De asemenea, impozitele pe energie joacă un rol în promovarea tranziției energetice și a decarbonizării economiei, deoarece pot amplifica semnalele prețurilor pentru a descuraja consumul irațional sau comportamentul dăunător mediului, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”.

⁹ În cazurile în care au fost disponibile date, intensitățile energetice ale sectoarelor din China sunt sistematic mai mari decât cele ale sectoarelor din UE.

¹⁰ UE-27 plus Regatul Unit.

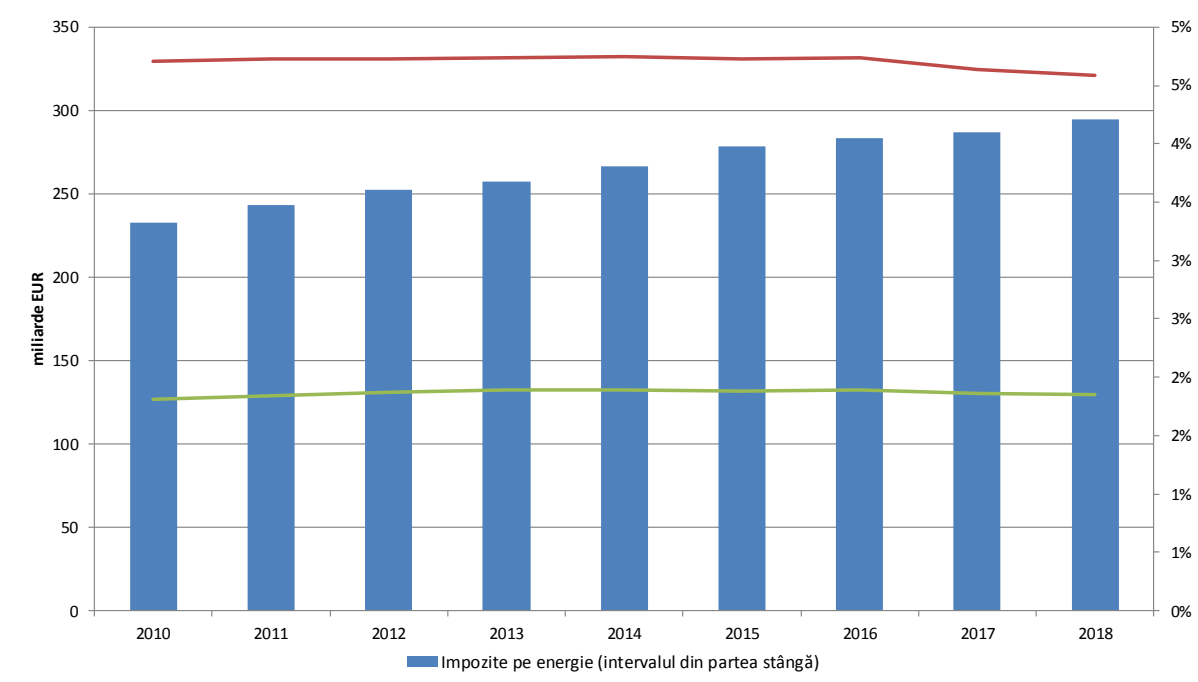


Figura 9 – Impozitele pe energie în UE

Sursă: Eurostat

Impozitele și taxele ocupă o pondere de 41 % și 30-34 % din prețurile energiei electrice pentru consumatorii casnici și sectorul industrial, respectiv de 32 % și 13-16 % din prețurile gazelor pentru consumatorii casnici și sectorul industrial. De asemenea, ele reprezintă 50 % din prețurile păcurei, 60 % din prețurile benzinei și 56 % din prețurile motorinei. Tipurile de impozite și taxe (accize, TVA, taxe pe energia din surse regenerabile, taxe pe capacitate, taxe de mediu etc.) și proporția acestora în prețuri variază foarte mult de la un produs energetic la altul și de la o țară la alta. Diferitele preferințe și politici fiscale ale statelor membre conduc la aplicarea de taxe, rate de impozitare și scutiri diferite aplicabile produselor. Diferențele totale dintre consumatorii casnici și sectorul industrial în ceea ce privește impozitele și taxele corespund, de obicei, taxelor recuperabile (TVA) și scutirii de impozite și taxe aplicate sectorului industrial din motive economice. Diferențele dintre gaze și energia electrică se datorează impozitelor și taxelor mai mari pe prețurile energiei electrice pentru finanțarea politicilor energetice și/sau climatice, precum și impozitelor mai mici, taxelor neglijabile pentru energia din surse regenerabile și scutirilor fiscale pentru gaze, asociate rolului social tradițional al acestuia de combustibil pentru încălzire. În cele din urmă, facilitățile fiscale pentru consumul de combustibili fosili reprezintă o sumă semnificativă de aproximativ 30 miliarde de EUR în 2018¹¹.

Inițiativele viitoare care vizează alinierea impozitării energiei la obiectivele și nivelul de ambiție ale Pactului verde, precum și angajamentul de a pune capăt subvențiilor dăunătoare pentru combustibilii fosili ar trebui să exploateze potențialul impozitelor pe energie și să reducă sprijinul acordat combustibililor fosili pentru a contribui la neutralitatea climatică. De asemenea, este important să se încurajeze creșterea gradului de conștientizare cu privire la

¹¹ Estimare pe baza datelor din anexa, referitoare la subvențiile pentru energie, la Raportul privind starea uniunii energetice pentru 2020.

varietatea și complexitatea impozitelor și taxelor care afectează prețurile energiei cu scopuri și efecte diferite. Impactul lor combinat asupra prețurilor și, prin urmare, semnalul dat consumatorilor ar putea fi, de asemenea, luat în considerare în funcție de diferitele scopuri ale acestor impozite, în special promovarea consumului și a comportamentului, aliniate la politicile UE energetice și climatice și la obiectivul de realizare a unei tranziții juste și echitabile.

În 2020, probabil că încetinirea activității economice și a transporturilor provocată de pandemia de COVID-19 va reduce veniturile din impozitele pe energie (în principal accizele la combustibili pentru transport). Sprijinul pentru combustibilii fosili, în principal reducerea cotei de impozitare a accizelor la combustibilii pentru transport, este probabil să scadă, concomitent cu scăderea consumului de combustibili pentru transport. În schimb, scăderea prețurilor la energia electrică ar putea majora sprijinul acordat sectorului producției de energie din surse regenerabile, care se acordă încă pe baza tarifelor fixe.

5. Prețurile, costurile și investițiile pe piețele energiei electrice

Piețele energiei electrice asigură o aprovizionare sigură și accesibilă pentru consumatorii UE și transmit investitorilor semnalele necesare pentru a menține nivelul de aprovizionare pe termen lung. Prețurile nedistorsionate, inclusiv externalitățile de mediu, transmit semnalele adecvate actorilor de pe piață pentru ca aceștia să poată lua deciziile investiționale necesare pentru tranziția energetică.

UE a stabilit un cadru juridic pregătit¹² pentru o tranziție către un sistem cu o proporție tot mai mare de energie electrică din surse regenerabile. Investițiile în capacitatea nouă de producție au continuat, în special în ceea ce privește sursele regenerabile de energie pentru producerea de energie electrică (E-SRE). În 2018, 32 % din energia electrică produsă în UE provenea din surse regenerabile.

Prețurile angro la energia electrică pot varia semnificativ pe parcursul unei zile, deoarece sistemul electroenergetic nu a fost conceput pentru a stoca cantități mari de energie electrică, ci mai degrabă pentru a echilibra cererea și oferta în timp real. Prin urmare, modelele de preț observate în cazul generatoarelor eoliene și fotovoltaice sunt puternic influențate de factori meteorologici. Profitabilitatea investițiilor în E-SRE este determinată în mare măsură de aceste prețuri „realizate”, de schemele de sprijin și de costurile tehnologice. Scăderea costurilor tehnologice a crescut profitabilitatea surselor regenerabile de energie, care pot concura din ce în ce mai mult pe piețele energiei electrice. Nivelurile de sprijin, care sunt din ce în ce mai frecvent stabilite prin licitații competitive, au scăzut atât pentru proiectele eoliene, cât și pentru cele fotovoltaice. Continuarea acestei tendințe de dezvoltare a proiectelor bazate pe piață orientate în întregime pe E-SRE ar trebui să contribuie la limitarea prețurilor cu amănuntul ale energiei electrice prin reducerea componentei bazate pe sprijin. Creșterea gradului de pătrundere pe piață a generatoarelor de energie eoliană și fotovoltaică a condus deja la o scădere a veniturilor de pe piață, astfel cum se indică în figura 10, utilizând exemplul producției de energie fotovoltaică.

¹² Directiva (UE) 2019/944, Regulamentul (UE) 2019/943.

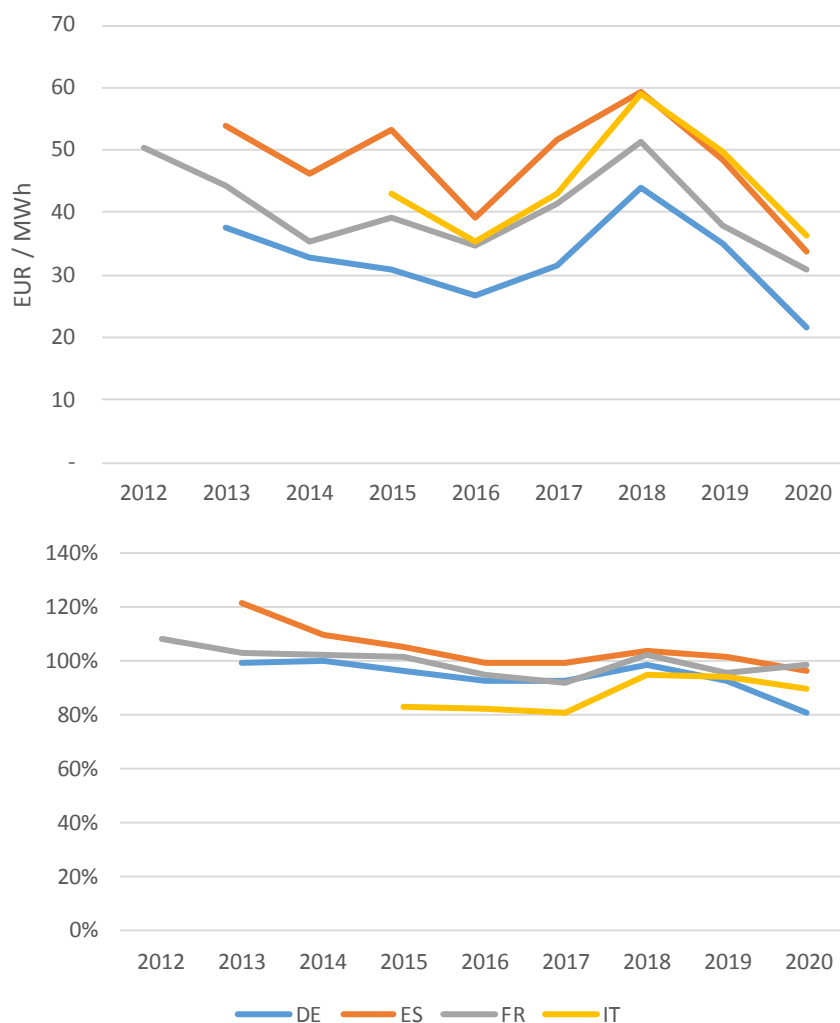


Figura 10 – prețul realizat în EUR/MWh (prezentat mai sus) și ca procent din prețul de bază (prezentat mai jos) pentru producția de energie solară fotovoltaică (PV)

Sursă: Trinomics (2020)

Se preconizează că această tendință va continua cu o creștere a gradului de pătrundere pe piața a E-SRE și că ar putea compensa câștigurile obținute prin scăderea costurilor tehnologice. Din cauza scăderii puternice a consumului de energie electrică în prima jumătate a anului 2020, cauzată de criza provocată de pandemia de COVID-19, în unele cazuri, E-SRE a asigurat temporar 50 % din cererea UE, ceea ce a contribuit la scăderea prețurilor energiei electrice. Este necesar ca din impactul acestei crize asupra piețelor energiei electrice să fie trase învățăminte. Aceasta a anticipat că o situație preconizată inițial va fi observată la mijlocul anilor 2020, ținând seama de faptul că se preconizează că atingerea a cel puțin 55 % din reducerile emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030 va duce la o proporție de energie electrică produsă din surse regenerabile de aproximativ 65 %.

Sursele convenționale de producere a energiei electrice, cum ar fi centralele electrice alimentate cu gaz, își pot adapta producția la variațiile nivelului de cerere. În consecință, producătorii flexibili iau decizia de a produce energie electrică pe baza semnalelor legate de preț, încercând să producă atunci când veniturile de pe piață acoperă costurile de producție a unei unități suplimentare de energie electrică. Deși prețurile realizate pentru producătorii

flexibili vor fi, astfel, peste prețurile medii ale energiei electrice, creșterea gradului de pătrundere pe piață a energiilor din surse regenerabile, care depind de condițiile meteorologice, poate reduce numărul de ore în care prețurile sunt suficient de ridicate pentru a atinge pragul de rentabilitate.

6. Concluzii

După o perioadă de 2-3 ani în care s-au înregistrat creșteri, **prețurile angro** au început să scadă în 2019 din cauza încetirii economice și a creșterii ofertei specifice pieței. În prima jumătate a anului 2020, prețurile au scăzut în urma scăderii cererii și a restricțiilor de mobilitate declanșate de pandemia de COVID-19. Se preconizează o creștere a prețurilor pe măsură ce economia se redresează, însă este posibil ca abia în 2021 să revină la nivelurile din 2019.

Prețurile angro ale energiei electrice au fost convergente până când s-a produs recent o divergență a acestora pe piețele regionale din cauza interconexiunilor insuficiente și a ponderii inegale a producției de energie din surse regenerabile în mixul energetic al statelor membre. Aceasta sugerează că investițiile în flexibilitatea rețelei, capacitățile transfrontaliere și producția de energie din surse regenerabile în respectivele state membre care au rămas în urmă ar contribui la crearea unor piețe mai integrate și mai competitive, cu posibile dispersii de preț mai scăzute. Legăturile strânse dintre piețele energiei au ca rezultat volatilitatea prețurilor țițeiului, care afectează, de asemenea, prețurile gazelor naturale și ale energiei electrice. Această influență scade însă concomitent cu pătrunderea surselor regenerabile de energie pe piețele energiei și cu importanța tot mai mare a platformelor europene de comercializare a gazelor, care înlocuiește utilizarea prețurilor gazului, indexate în dolari SUA, și consolidează rolul internațional al monedei euro.

Prețurile **europene cu amănuntul** au înregistrat o tendință de creștere sau au rămas relativ stabile în intervalul cuprins între 2017-2019. În anii precedenți, scăderea prețurilor a durat mai mult și a fost mai puternică pentru consumatorii de gaze și marii consumatori industriali decât pentru consumatorii de energie electrică și consumatorii casnici. Ca urmare, pe parcursul ultimului deceniu, prețurile la energia electrică și la gaze pentru consumatorii casnici au crescut peste pragul de inflație, iar pentru sectorul industrial au crescut sub indicii prețurilor industriale și au scăzut pentru consumatorii mai mari (în special pentru consumatorii de gaze). În pofida a ceea ce s-a întâmplat pe parcursul ultimului deceniu, în ultimii ani, impozitele și taxele de rețea au rămas relativ stabile sau au crescut ușor, ceea ce a dus la schimbări de preț determinate de schimbările din componenta energetică. Presiunea redusă a taxelor pentru energia din surse regenerabile asupra prețurilor este generată concomitent cu utilizarea mai extinsă a unor instrumente de piață care promovează energia din surse regenerabile și eliminarea treptată a schemelor de sprijin anterioare. Aceasta înseamnă că se estimează că componenta energetică (bazată pe piață) va juca un rol major în stimularea schimbărilor prețurilor în viitor, deși taxele de rețea ar trebui să ocupe treptat o pondere tot mai mare, alături de necesitatea de a finanța investițiile în rețele mai reziliente și mai inteligente. În ceea ce privește produsele petroliere, prețurile la pompă cresc și scad în funcție de prețurile la țiței, care au fost reduse prin impozite la nivelul comerțului cu amănuntul. Deși, cu un anumit decalaj de timp, prețurile cu amănuntul au început să reacționeze în trimestrul al II-lea al anului 2020 la scăderea prețurilor angro și la un nivel scăzut al cererii, determinate de pandemia de COVID-19.

Costurile UE aferente importului de energie, care, după 3 ani de creșteri consecutive, au ajuns la 331 miliarde EUR în 2018, reamintesc de costurile suportate de UE din cauza dependenței sale generate de importurile masive de combustibili fosili și a expunerii la piețele

internaționale volatile. Costurile ar fi putut să scadă în 2019, pe fondul prețurilor mai scăzute la combustibilii fosili în anul respectiv și vor scădea în 2020, ca urmare a scăderii drastice a consumului de combustibili fosili și a prețurilor determinate de pandemia de COVID-19.

În ultimii ani, ponderile **costurilor de producție** au scăzut per ansamblu și într-o manieră mai pronunțată în sectoarele industriale, extinzându-și tendința generală de scădere în ultimul deceniu. Intensitatea energetică mai scăzută a sectoarelor, sectoarele cu o intensitate moderată a energiei alăturându-se industriilor mari consumatoare de energie în eforturile de asigurare a eficienței energetice, a contribuit la scăderea costurilor energiei, în contextul unei creșteri ușoare a prețurilor și al intensificării activității economice. Diferențele internaționale de preț au rămas stabile în ultimii ani, sectorul industrial european confruntându-se cu prețuri mai mari decât industria SUA și cu prețuri comparabile sau mai mici decât cele ale concurenților din Asia. Datele limitate privind costurile energiei și intensitățile energetice indică faptul că sectoarele Europei au intensități energetice mai mari decât cele din Asia (cu excepția Chinei) și comparabile cu cele din SUA, confruntându-se totodată cu cote mai mari ale costurilor energiei decât cele din Asia și comparabile sau mai mici decât cele din SUA. Unele dintre aceste diferențe pot fi explicate prin subvenții acordate sectorului industrial din statele membre G20 din afara UE și prin costurile climatice mai ridicate ale UE. Pentru a-și menține avantajul competitiv pe piețele internaționale, industriile europene ar trebui să continue să își îmbunătățească eficiența energetică. Nu se preconizează că impactul pandemiei de COVID-19 asupra prețurilor energiei și asupra activității economice va crește presiunile costurilor energiei asupra costurilor de producție ale sectorului industrial, cu excepția sectoarelor mari consumatoare de energie care au o mare pondere din consumul lor de energie fix, indiferent de nivelul producției.

Cheltuielile cu energia ale **consumatorilor casnici** europeni sunt comparabile ca proporție cu cele de dinainte de criza din 2008. Scăderea treptată a proporțiilor în ultimii ani, împreună cu a altor indicatori ai sărăciei energetice, indică o reducere a riscurilor globale de sărăcie energetică în Europa, care au rezultat din îmbunătățirea economiei și adoptarea unor politici energetice ale UE mai bine direcționate pentru a identifica și a aborda sărăcia energetică. În concluzie, sărăcia energetică rămâne o provocare pentru UE. În 2018, cei mai săraci consumatori casnici europeni au cheltuit pentru energie (în medie) 8,3 % din cheltuielile lor totale, ajungând până la 15 %-22 % în unele state membre din Europa centrală și de est. Eforturile UE în direcția politicilor ar trebui să continue, deoarece impactul economic al pandemiei de COVID-19 ar putea afecta veniturile consumatorilor casnici, în special ale celor mai săraci.

Impozitele pe energie reprezintă o sursă importantă și stabilă de venituri pentru statele membre. Veniturile totale din impozitele pe energie, care provin în principal din accize la produsele petroliere, vor scădea probabil în 2020, ca urmare a impactului pandemiei de COVID-19 asupra consumului de combustibili pentru transport. Există multe tipuri de impozite și taxe impuse asupra produselor energetice, care au scopuri diferite și pe care statele membre le aplică în moduri diferite. Toate acestea, combinate, au un impact foarte semnificativ asupra prețurilor, în special asupra energiei electrice, care variază foarte mult de la un produs energetic la altul și de la un stat membru la altul. UE și statele membre urmăresc alinierea impozitării energiei la obiectivele energetice și climatice în conformitate cu inițiativele propuse în Pactul verde. În plus, efectul combinat asupra prețurilor al tuturor impozitelor și taxelor (nu numai asupra energiei) ar putea fi luat în considerare atunci când se

evaluează modul în care acestea promovează un comportament aliniat la o tranziție energetică nepoluantă și echitabilă.

Prețurile realizate pentru producția de energie din surse regenerabile sunt în scădere, concomitent cu creșterea gradului de pătrundere pe piață a energiei din surse regenerabile. În contextul creșterii preconizate a investițiilor în domeniul energiei din surse regenerabile, monitorizarea existentă a organizării pieței și a schemelor de sprijin ar trebui să aibă în vedere asigurarea echilibrului adecvat dintre veniturile eficiente de pe piață și furnizarea de venituri de sprijin (cu risc redus) care permit investițiile.